

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Науково-навчальний центр прикладної інформатики

ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

ТРАДИЦІЇ ТА НОВІ НАУКОВІ СТРАТЕГІЇ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ТА СХІДНІЙ ЄВРОПІ

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

*26–27 червня 2020 р.
м. Київ*

Київ
Інститут інноваційної освіти
2020

УДК 001(063):378.4 (Укр)
ББК 72я43
Т65

*До збірника увійшли матеріали наукових робіт (тези доповідей, статті),
надані згідно з вимогами, що були заявлені на конференцію.*

*Роботи друкуються в авторській редакції, мовою оригіналу.
Автори беруть на себе всю відповідальність за зміст поданих матеріалів.
Претензії до організаторів не приймаються.
При передруку матеріалів посилання обов'язкове.*

Т65 Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі :
Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 червня
2020 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної
інформатики НАН України. – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2020. – 140 с.

Матеріали конференції рекомендуються освітянам, науковцям, викладачам, здобувачам
вищої освіти, аспірантам, докторантам, студентам вищих навчальних закладів тощо¹.

Відповідальний редактор: С.К. Бурма
Коректор: П.А. Немкова

Матеріали видано в авторській редакції.

УДК 001(063):378.4 (Укр)

© Усі права авторів застережені, 2020
© Інститут інноваційної освіти, 2020
© Друк ФОП Москвін А.А., 2020

Підписано до друку 03.07.2020. Формат 60x84/16.
Віддруковано з готового оригінал-макету.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Charter. Ум. друк. арк. 8,14.
Зам. № 0307/20-9. Тираж 100 прим. Ціна договірна. Виходить змішаними мовами: укр., англ.

Виготівник. ФОП Москвін А.А. Цифрова друкарня «Copy Art».
69095, Запоріжжя, просп. Соборний, 109. Тел.: (061) 708-08-80
Інститут інноваційної освіти: e-mail: novaosvita@gmail.com; сайт: www.novaosvita.com

**Видання здійснене за експертної підтримки
Науково-навчального центру прикладної інформатики НАН України
03680, Київ-187, просп. Академіка Глушкова, 40.**

¹ Відповідає п. 12 Порядку присудження наукових ступенів Затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567; п. 28 Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; п. 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 «Про питання стипендіального забезпечення»

нового, сприяє розвитку умінню відбирати інформацію, оцінюванню, аналізу та вирішенню іншомовних комунікативних ситуацій, підвищує їхній рівень комунікативної культури, мотивує до поваги та комунікативних та поведінкових цінностей, заохочує до самоосвіти та самовдосконалення впродовж життя. Проте, зазначимо, що в освітньому процесі Інтернет не можна розглядати як основний компонент навчання, а лише як доповнююча складова за вибором та чітким контролем викладача для досягнення навчальних цілей.

Список використаних джерел

1. Костенко Н. І. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів ВНЗ нефілологічних спеціальностей / Н. І. Костенко // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2012, № 5. – С. 86–89. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2012_5_21
2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
3. Тарасова С.О. Інтернет-мем як креативний навчальний інструмент візуалізації / С.О. Тарасова // Матеріали XI Міжн. наук.-метод. конф. [«Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: шляхи інтеграції школи та ВНЗ»], (Харків, 18 квітня 2019 р.) / М-во освіти і науки України, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Харків, 2019. – С. 153–155.

Л.Ф. Богуславська,

старший викладач кафедри мовної підготовки
Запорізького державного медичного університету

Л.М. Корбут,

старший викладач кафедри мовної підготовки
Запорізького державного медичного університету

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА ЕТАПІ ВСТУПНОГО ФОНЕТИКО-КОМУНІКАТИВНОГО КУРСУ

Виділення вступного фонетико-комунікативного курсу української мови для іноземців у самостійну, завершену частину загального курсу дисципліни «Українська мова як іноземна» зумовлену необхідністю сформування повного рівня розвитку мовленнєвих навичок і вмінь для подальшого навчання.

Цей курс закладає у іноземних студентів системне уявлення про українську мову і передбачає тематико-ситуативний підхід до відбору мовного матеріалу.

Ми вважаємо, велику роль має визначення загально методичних і загально-лінгвістичних критеріїв відбору і презентації фонетичного матеріалу, а саме:

- урахування основних особливостей артикуляційної бази фонологічної системи української мови з позицій загальної фонетики і фонології;
- свідомо-практичний підхід до засвоєння вимовляння;
- навчання вимовляння паралельно з навчанням орфографії, техніці читання та письма;
- взаємозв'язок фонетичного матеріалу з лексико-граматичним;
- комплексний характер презентації фонетичного і лексико-граматичного мовного матеріалу на кожному уроці;
- поетапне формування фонетичних навичок від актуального усвідомлення до реалізації їх у мові.

Слід зазначити, що ми розподілили увесь вступний курс на два підрозділи. У першому (уроки 1–3) практична фонетика є ведучим аспектом як за цільовим установленням, так і за організацією мовного матеріалу. Він погоджений з послідовністю введення фонетичних явищ: звуків, звукосполучень, типів інтонації, тощо. Другий підрозділ (уроки 4–6) передбачає активізацію мінімального обсягу лексико-граматичного матеріалу і вирішує, насамперед, комунікативні завдання. Тому практична фонетика покликана супроводжувати цей аспект навчання.

У «Вступному фонетико-комунікативному курсі української мови для іноземців», що є складовою частиною навчального комплексу «Україна від «А» до «Я», розробленого на кафедрі мовної підготовки ЗДМУ, виділені головні мікроетапи кожного підрозділу.

І підрозділ – змістові блоки (уроки) 1–3 націлені на:

- становлення (постановку, установлення) вимови українських звуків, тренінг артикуляції та слуху, прослуховування зразкової вимови;
- навчання звуко-буквеним співвідношенням, напису букв та буквосполучень;
- розвиток фонематичного слуху: завдання на розрізнення і розпізнавання звуків української абетки, визначення місця наголосу, головних типів інтонації;
- відпрацювання вимови слів, ознайомлення з основними правилами читання;
- навчання речових зразків, виконання завдань з читання та говоріння, робота зі звуками, наголосом, інтонаційними конструкціями.

До другого підрозділу – змістові блоки (уроки) 4–6 – увійшли такі напрямки роботи:

- відпрацювання вимовляння звуків, що знаходяться у різних позиціях, наголосу, техніки читання на рівні мікротекстів та навичок і вмінь говоріння на прикладі мікродіалогів з наступним їх моделюванням;
- виконання завдань з фонетичною спрямованістю задля засвоєння особливостей вимовляння та інтонації мовних зразків;
- контроль за реалізацією навичок у мовних завданнях;
- читання уголос та становлення навичок читання «про себе» з фіксованим часом роботи;
- формування навичок найпростішого монологічного висловлювання.

Цілеспрямована організація навчального матеріалу вступного фонетико-комунікативного курсу, на наш погляд, дозволить студентам-іноземцям після його завершення вміти:

- розпізнавати зі слуху звуки, співвідносити їх з буквами;
- визначати місце наголосу у словах;
- визначати ІК, закінчені і незакінчені, розповідні та питальні речення;
- вимовляти українські звуки, слова, словосполучення, речення;
- володіти технікою письма;
- здійснювати усні і письмові висловлювання в обсязі мовної компетенції вступного етапу;
- читати вголос і «про себе», використовувати правила читання та інтонації;
- здійснювати невелике за обсягом діалогічне та монологічне мовлення з використанням вивчених мовних зразків та норм етикету.

Роль навчальних правил в практичному курсі української мови при навчанні іноземних студентів

Кінцевою метою навчання української мови як іноземної є формування у майбутніх фахівців професійної та комунікативної компетенції в навчальній і професійній сферах спілкування. Необхідною умовою розвитку комунікативних вмінь є якість сформованості мовної компетенції, що сприймається як здатність людини використовувати одиниці семантичного, синтаксичного та іншого характеру.

Засобом керування процесом розвитку мовних знань, навичок та вмінь є навчальні правила. Презентація правил після відпрацювання мовних явищ, які можна бачити в комунікативному та інтенсивному методах навчання, недооцінка їх не можуть забезпечити достатньою мірою реалізації принципу свідомості в навчанні. Тож, дуже важливим є розгляд питання про необхідність і доцільність різних форм навчальних правил на стадіях презентації нового граматичного матеріалу, його тренування і мовної практики.

Навчальні правила повинні володіти рядом характеристик, що дозволяють їм стати засобом керування процесом навчання. Серед них – науковість правила, його методична достатність, відповідність до мовної

компетенції студентів, доступність формулювання правила, здатність бути інструкцією для виконання різноманітних навчальних дій тощо. Потрібно пам'ятати і про те, що правило повинно бути проілюстроване прикладами, демонструватися за допомогою зорової наочності. Доведено, що розуміння і запам'ятовування інформації перебігає набагато краще і швидше, якщо вербальна презентація правил супроводжується зоровим підкріпленням.

Основне значення правил полягає в тому, що у разі помилки людина може скоректувати мовну дію, підключивши необхідне правило. А форми їх використання у навчальному процесі різні. Наприклад, введення нового граматичного матеріалу може здійснюватися за допомогою граматичних схем. Вони відображають відношення між словами, синтаксичні зв'язки, порядок слів у реченнях тощо. А так як подібні схеми частіше за все прості і однозначні, то будуть зрозумілими всім студентам. На подальших стадіях формування мовних навичок правила виконують роль інструкції, опори, що допомагає правильності мовленнєвих дій. Введення опор дуже важливий момент. Доки навчальні дії не стануть внутрішніми, відповідно теорії діяльності, вони повинні використовуватися відповідно до матеріалізованих опор. Розгорнуті правила, що подаються на стадіях введення матеріалу, на подальших стадіях замінюються згорнутими правилами. Наприклад, правила можуть виступати у вигляді словесного сигналу, який допоможе правильно вибрати вид, час дієслова. Нагадування студентам обставин часу «щодня», «інколи», «завжди», «постійно» та інші допоможе правильному вживанню форми предиката. Використання слова «буду» сприятиме правильному оформленню присудка в значенні майбутнього часу. Змінені таким чином правила є ефективним засобом формування мовних навичок на етапі виконання тренувальних і мовленнєвих вправ.

Л.Ф. Богуславська,

старший викладач кафедри мовної підготовки
Запорізького державного медичного університету

Л.М. Корбут,

старший викладач кафедри мовної підготовки
Запорізького державного медичного університету

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДРУЧНИКА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ «ВСТУПНИЙ ФОНЕТИКО-КОМУНІКАТИВНИЙ КУРС»

Підручник з української мови для іноземців «Вступний фонетико-комунікативний курс» є складовою частиною навчального комплексу «Україна від «А» до «Я» для студентів I-II курсів медичного факультету англomовної форми навчання, спеціальності 222 «Медицина». Він містить 6